

— Ճումա իրթեսի կիւնի շիտտեթլի
լօտոս օլտուղոս ճիհեթլե, Պեշիքթաշ
սէրապը Հիւմայուն բիշիեհհընա ալիք

բազար գալը տերունիստե ալթը քիչի
օլարաք զարգ օլմուշ օլաուղու իշխորի
միշ տիր :

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Ճուճա երթեօի կիւնիւ շըգարը
լան Մասիստե օգուճան Պաշտօնական
Ճանուցում կէօրէ յառն ժողով , կա
թուղեկոսար մէսէլէսի մաղպաթասընը
պիթիւրմիշ , վէ փրկիչ իշին պիր Նիզամ
նամէ հազըրլամըշ օլուպ , վէ ախշամա
սապահա Սահմանադրութիւնսա Պապը
ախտէն կէլէճէք օլտուղունտան , կէլէ
ձէք ճիւճա կիւնիւ , եանի մարտ 8 տէ
թէճէմիւ իթմէք իւզըն ընդհանուր
ժողով տալէթ իտիւմէսինէ գարար վեր
միշ տիր :

Խօյէ օլաճաղը մէմուլի գալիտէն ի
սէտէ , էվլէլինտէն տէր խաթըր իթտիր
մէք տախի ֆայիտէտէն խալի օլմաեաճա
ղընտան , իխթար իտէրիք քի Սահմանադ
րութիւնուն թէֆթիշ իշին էվլէլինտէն
պասմա օլարաք Երեսփոխան էֆէնուլէրէ
պիրէր Նիւսիւն վէրիւմէսի , վէ պիր գաշ
կիւն հէրքէսին միւթալաասընա վազըթ
պըրազըմաւը , էվլէմիլէթտէն տիր :

— Շիմար զալէթամըզ պասըլմազ
իւզըն լքէն ալտըղմըզ խապէրէ կէօրէ
տիւնքի կիւն Սահմանադրութիւն Պապը
Ալիտէն բաթրիքխանէյէ կէլմիշ տիր :

— Մասիստե օգուճանտուղունա կէօրէ ,
չու աթիտէքի իեանէլէր փրկիչ իշին իհ
տա իտիւմիշ տիր :

Սերվիլէն էֆէնտի	2000
Բարունակ պէյ	500
Արզուման էֆէնտի	500
Մագսուտեան Սիմօն էֆէնտի	2000
Խաչիկ էֆէնտի Ալեանագեան	1000
	6000

Խառն ժողով պէօյլէ պիր իեանէ տէֆ
թէրի քիւշատընա գարար վերմիշ օլմա
ղին , էվլէլա քէնտիսի պաշլամըշ տըր , վէ
պու հարէքէթի մէտհէ շաեան տըր . լա
քին , պու եօլ իլէ պիր եա իքի տէֆա
10-20-30-40 վէ 50 պին ղուրուշ թօք
լամագուան վէ եախօտ վիրմէքտէն իսէ ,
պիշարէկեանըն 200.000 ղուրուշունու
քեամիլէն բաթրիքխանէտէն գուրթար
սա , փրկիչէ պին գաթ զիեաաւ իսիլէք
վէ տօթթուգ իթմիշ օլաճաղընա շիւր
հէ եօգ տուր . պիզճէ պու եօլտա պիր
իեանէ , եանի պիշարէկեանըն պինլէրճէ
լերասընը պիլէրէք պաշգա եերէ զապ
իթտիրիպտէ պէրի թարաֆտան իեանէյէ
չըզըլմազ , ատէթա էհալիսի ալտաթ
մագ տիւմէք տիր : Պու կիւնքի կիւն Բաթ
րիքխանէ մէճիսի էկէր փրկիչի աճըմագ
տա իսէ , փրկիչին հազըրըն ղապա իթ
մէսիպտէ քէնտիսի թէրք իտէր իսէ փր
կիչ բէք ալեա քէնտուլի իտարէ իտէպի

լիր . իեանէ վիրէլմ , իեանէ ալալմ ,
լաքին շու փրկիչին 2 պին լիրա հազըրը
ուճութմաեալմ :

Կէչէնտէ Մագսուտեան էֆէնտի 2000
ղուրուշ իհտա իթմիշ վէ իլանտա իտիւ
միշ իտի . պիլմէսիք քի պու տէֆաթիտէ
պաշգա մը տըր , եօլտա , եինէ էվլէլէր
մի տիր :

— Նասըլ քի Մասիստէ պիլտիրիւմիշ
տիր , փրկիչ իշին բաթրիքխանէ պիր
կանոնագիր եաթըշ իմիշ . չօգ իշի , ին
չալաւ , իճրասըն կէօրիւրտէ սէնասընը
օգուրուգ . հալ պու քի էօթէտէք 285
նէֆէրէ ինտիրտիքլէրի պիշարէկեանըն սա
լընը եալալալ եալալալ 540 ա պալիղ օլմուշ
տուր , վէ արտտան արթմագտա տըր , վէ
սէֆիլիք իսէ էսկի տէրէճէլէրէ եազլալմա
եա պաշլամըշ տըր . եիւզ նէֆէր խասթա
հէքիմիզ պէքլէմէքտէ տիր . կէչէն հաթ
թա էսկի վազըթտա օլտուղուն կիպի , տա
լիլէլէրտէ եաթման պիշարէկեանա առամնա
զարըլա պազըլմաաղընտան , գօնա գարը
լար տայիլէսինտէ 4—5 գարը էօլմիւշ տիւր
եանի արմէք իսթէրիք քի , խասթախանէյէ
չըգարըլմագաղըն պուլունտուգլարը եէրտէ
ուճուճ պիշարէկեան իշին քիչէն ֆէնա զէյ
թին եաղը բազըլարը վէ եախօտ սալիւ ու
ճուգ շէյլէրի եէյէրէք մէգարա կիրմիշլէր
տիր . վէ մալիւմ եա պուտա իտարէ շիմար
հէքիմ էֆէնտիլէրին էլինտէ օլտուղունտան
զուհուրա կէլմէքտէ տիր . ֆագաթ պու
պապտէ նէ Սերվիլէն էֆէնտիլի վէ նէտէ
Բարունակ պէյի աեղալաեաճաեղ , շիւնքի
հէնուգ նիզամալմէլէրի պիթմէմիշ , վէ իճ
րաեա պաշլամալմ իքէն , աճէլէճի իխթի
եարէ գատընլար պիր գաշ հաթթա տահա
սապր իթմէքալիլ , գանն իտէրսին քի ի
նտաթնա էօլիւպ կիթմիշլէր տիր :

Պիշարէկեանըն էլպիսէճէ գարուրէթ շէք
տիքլէրի հէր կիւն մէրքէզ օտաալնա պիւ
տիրիլէրէք իճապ իտէն գուճալար իսթէ
նիլմէքտէ տիր . հալ պու քի օտաալա պու
լունտան հոգաթարճու էֆէնտի , քէնտուլէ
կէօթէրիլէն էօլլիւտէն զիեաալ բարա սարֆ
իտէմէյէճէկիւնտէն , եէվլիլէ վէ եախօտ հէր
իքի իւշ կիւն իշին իգթիլա իտէն եէյէճէք
վէ եազաճագ շէյլէրի , ուճուգ ճիւսլէրին
տէն օլարագ , մէսէլա մուճ իգթիլա իթ
տիկիւնտէ , ըսթէրմալէթ եէրինէ քի , պիզ
ճէ էն ուճուգու օ տուր , թէմիզ , պաշը
գըրմըզ պօեալը , վէ եօգարընը էսմէրճէ
վարնա մուճարը կէօնտէրմէքտէ իսէտէ ,
էլպիսէճէ շէյլէր իշին , « թալիմաթըմտա էլ
պիսէ բարաթը գիթրի եօգ տուր , շիմարի
հալ սապր իթմէլի , պազալմ նէ թալիմաթ
կէլիւ » ճէվապընը վէրմէքտէ տիր : Պիզ իս
թիֆա իտէլիտէն պէրու չօգլար շամալըր
տէյիշթիրմէմիշլէր . գարարը եօգ տուր . զի
րա , հէմ նիզամ տահա գօնուլմաաղ , վէ
հէմտէ իտարէ լազըմ տըր :

Կէչէն հաթթա իւշ կիւն իւշ նէֆէր հէ
քիմ էֆէնտիլէր կիտիպ կէզմիշլէր իտիլսէ
տէ , եալընըզ պիր կիւն վիզիթա վէրիւմիշ
իտի , տիւնքի կիւն օաթթ սէքիլ օօգուգա
գաաթար նէ հէքիմ վէ նէտէ օալիւր պիր նէ

գարէթ իտիճիւն փրկիչին տէմիլինէ ուղրա
մաաղըր մէմուլիլիզ օլմուշ տուր . հէլէ Ալ
լահտան օլմուշ քի , տօգթօր Գալուստեան
շիմարիլէ գաաթար օրատա պուլունտուշտա ,
ինտաֆընա պազըր բէքթէլիլէքլի օլան խաթ
թալարա , մէսուլիլիլէթի իւզէրինէ ալմաեա
րագ պազմըշ տըր . լաքին արթըզ միւմայի
լէյն տախի պու կիւն օրասընը պիլթիւն
պիլթիւն թէրք իտէճէք տիր , նասըլ քի
ֆաթիլեաթը թէրք իթմիշ տիր :

Ա Տ Ա Վ Ե Թ

Հալա չօգլար , փրկիչ մէսէլէսինտէն տօ
լաեը պիլիլմ իլէ վարշուլիլին , վէ տահա սա
հիշի Սերվիլէն էֆէնտի պէյնինտէ ղուհու
րա կէլէն , վէ պիլիլ իսթիֆայէ մէճպուր իւ
տէն ասըլ սէպէպլէրի ալաեաճաաղըրըն
տան , մէրագ իթմէքտէ օլտուգլարընը իլթ
մէքտէ օլտուղունտուգտան , իլթէ պու կիւն
մուլիմաաթնա պէեան իտէլիլ :

Պիզ , պիր այ գաաթար , օն տէօրթ նէֆէր
զէվաթ պիրլիքտէ հոգաթարճուլուգ իթ
տիքտէն սօնրա թարաֆէյն իսթիֆայէ չը
գըշտըրմըզտա , բաթրիքխանէ մէճիսի ի
քիլէ թազալմ օլունարագ , պիրիսի պիլիլմ ,
վէ տիկէրի արգաաալարըմըզըն թարաֆընը
թուլմուշ , վէ ազըպէթքաթ տնօրէնլիք
պիլիլմ իւզէրիլիլտէ գալմըշ իտի իսէտէ ,
թապիլթիլլէ պիլլէ գարըն պիր քիւշիւք
գըսմ տախի պազը գալմըշ իտի :

Պիլիլմ իլէ պաշլար պաշլամագ , մէմուլին
զայրի սուրէթտէ իլէրու կիթտիլքտէն պաշ
գա , պիրտէ մէքթէպ ինչասընա միւլէսէր
օլմալը , մէզըլուր գըսմըն հաթթալիլ տա
վէթ իլլէմէքտէ պուլունտուշ իտի :

Պիրտէ պու հէնկեամտէ Սերվիլէն էֆէն
տի թազըմը կէլմիշ , վէ ղարազքեար թա
գըմ , միլլէթի պօրճա կիրիթթար իտէճէլիլիզ
պէհանէսիլլէ իտարէմիլլէ գարըն տիլգաթը
նազարլարընը տալէթ իլլէմիշ իտի :

Վէ Սերվիլէն էֆէնտիտէ , թա եէտի սէ
քիլ սէսէ էվլէլինտէն պէրու , փրկիչտէ մէք
թէպ օլմաալնա գարըն , քէնտիլնէ պազը
իթիլաալարընա մէպի , պիր էֆքեար պու
լունտագտա օլմաղին , մէզըլուր գըսմըն ,
գանն իտէրիլ քի սէօյլէտիքլէրինէ պիթթա
պի ինանըզ էհէմիլլէթ վէրմիշ իտի :

Բաթրիքխանէ մէճիսի օլ հէնկեամտէ
պիլլէ պիր շէլ տիլմէքլիլէ պիր վէսիլլէն պէք
լէմէքտէ իքէն , սապըզ գարու քէհեաթը Ա
լիքտան էֆէնտիլինթէգալիւտ մաալըլա , Պէ
պէք քահանասընըն մաալը մէսէլէլէրի մէյ
տանէ չըգմըշ իտի :

Շէօյլէ քի , պիլիլմ իտարէյէ պաշլամա
մըզտան պիր կըլտան զիեաալ էվլէլ , բաթ
րիքխանէ մէճիսիտէ , միլլէթէ վազթիլլէ
օն օն իքի սէնէ խըտմէթ իթմիշ տիր տէնի
լէրէք , Ալիքտան էֆէնտիլլէ մահիլլէ պին
ղուրուշ թէգալիւտ մաալը վէրիլմէսինէ գա
րար վէրիլմիշ , վէ գանն իտէրիլ քի պիրվա
զըլտա շու փարա թէտիլլէ օլտունտուշ իտի :

Մուալիլիլէն Մարկոսեան Գրիգոր էֆէն
տի ղէմանընտա , « չիֆթէ չիֆթէ էվլաալարը
վար տըր , հալ ու վազթիլ եէրինտէ տա
մաալարը վար տըր , Արզուման էֆէնտի , վէ
Մագսուտեան էֆէնտի , վէ Բարունակ պէյ

խորամուրտ տըր » տէնիւրէք մէջըրւր մասն զէ-
օրմիւր , վէ պիզիւմ կիւնիւմիւրէ գատար եւ-
տի սէքիւր այ պիր տիւզիւր վէրիւմիւր իտի .
Քէզալիք Պէպէք քահանասը տէր Սու-
քիաս հայրա վազթիւրէ 250 զուրուչ մասն
թախսիս օլունմուչ իսէտի , պիզիւմ կիւնիւ-
միւրէ գատար վէրիւմիւրէք տէ իտի :

Բաթրիքիւնէն իրաւ մէսարիֆաթը պիզիւ-
թէսլիւմ օլունմուչ վազթիւրէ , մէսարիֆաթ
ճէտվէլիստէ օլարագ , այտա 4500 զուրուչ
բաթրիքիւնէ մուլթպախ մէսարիֆի , եւթաթ
բաթրիք էֆէնտի խարճըրը , վէ 11 պին շու-
գատար զուրուչ խաւէմէ մասնը , վէ պիր
գաչ պին զուրուչ տախի արապա թէլէկ-
րաֆ , վէ քեաղըտ տէֆթէր կիպի շէլէրէ
վէրիւմիւրէ կէօսթէրիւմիւր իսէտէ , իշինտէ Ա-
լիքսան էֆէնտի իւլէ Պէպէք քահանասը-
նըն իսիմէրի իշար օլունմուչ իտի :

Իւշինմուչ այտա , եանի փարիսէ կիտէճէ-
կիմիւր կիւնիւրտէ , բաթրիքիւնէ թարաֆըն-
տան պիզիւ , այտա պինէր զուրուչ Ալիքսան
էֆէնտիւր , վէ 250 շէր զուրուչ տախի մէր-
գուլ քահանասէ վէրիւմիւրէ պէրապէր ,
պիր վազթիւրէ պէրու իշլէմիւրէ տէֆ-
թէրտէ գալմը օլան մասնըրըն տախի
տէֆթէրիւմիւրէ գայտ իւլէ թէտիւրէ իտիւմէսի
թէքիւր օլունմուչ իտի . Տիմէք տիր քի ,
կէօսթէրիւրէ վարիտաթ իւզէրիւնէ մէսարի-
ֆաթըն արթըրըմասը , եանի ֆուգարանըն
էթմէք փարասընըն օնլարա վէրիւմիւր իպ-
րամ օլունմուչ իտի :

Պունլարա իւլմէթէն , պաչգա պիր մէ-
սարիֆ տահա չըգըր իտի . շէօյլէ քի , սօն-
րատան մէճիսէ իւլմէ գըրընան 5 նէֆէր է-
ֆէնտիւր , ճիւմա կիւնիւրի թա բաթրիքիւն-
նէյէ գատար կէլմէք իսթէմէտիքիւնտէն ,
բաթրիք հազրէթէրիւնի Վալաթաեա կիթ-
մէսինէ գարար վէրիւմիւր իտի . տիմէք տիր
քի այտա էն ազը պին զուրուչ տա օրատան
պիր եէնի մէսարիֆ չըգըր իտի :

Պիզ հէնուզ պունլարա պիր գաթի ճէ-
վապ վէրմէգտէն եօլմու օլունմուչ իտիք :

Պիրտէ փարիստէ , պա թէլէկրաֆ , գաթէն
պիշարէկեան իշին ագճէճէ տարըր չէքիւ-
մէքտէ , վէ քէնտի իսիմիւրէ իսթիգրազ օ-
լունմագտա իքէն , սօզթօր Վալուստեան-
տան սըզըրըրըրապ , Ալիքսան էֆէնտի
իշին 4600 զուրուչ , վէ Պէպէք քահանասը
իշին 4 այրըք բէշին 4000 զուրուչ , վէ էս-
կի պօրճա փարա վիրմէք վազիֆէմիւրտէն տէ-
յիւրէն , մուլ փարասընտան գալմա ալաճագ
իսիւրիւ Եազմաճեան Աւետիս աղաեա 2000
զուրուչ ճէպրի ալընտըրը խապէրի թարա-
ֆըմըրա պիտիւրիւմիւր իտի . վէ պիզ տախի
պիր տահա պէշ փարա վէրիւմիւրէսին պա
թէլէկրաֆ խապէր վէրմիւր իտիք . պունուչ
իւզէրիւնէ պիր զըտտիւրէթ տիր պաշլամը ,
վէ միւմաիւրէ սօզթօր բէք չօգ խըրըալան-
մը իսէտէ , միւրատարընա իրտիրմէք ի-
շին , իսթիֆա վիրմէքիւրիւն , պիզ կէլէնէ գա-
տար տաեանըպ տուրմագըրա գարար վիրմիւր
իտի :

Ալմէթիւմիւրտէ , հէնուզ պիզ պու փարա-
լարըն տալմասըն սիւրմէքիւրէ վազթիւր պու-
մագըրըն , պիրտէ , կիւեա քէնտի բարասը-
նը գալթ իտիեօր կիպի , խաւէմէ մասնը
Փրկիւ մէսարիֆաթընտան էվէլ գայըրմուր

տէնիւրէք , վէ թարաֆըրա եազըրան պիր
մէթթուպտա « Ինչ եւ իցէ պատճառա »
եանի հէր նէ սէպէպէ մէպնի օլուր իսէ օլ-
ուն , շէօյլէ քի , պիշարէկեան աճ գալըր ,
սուսուզ գալըր , վէ իւմաճըր աթէշիւր գալըր
իմի , գարարը եօգ , հէր հալտէ պու հաթթա
խաւէմէնիւ պազըրնէ գալմը օլան պիր գաչ
պին զուրուչունուչ թէտիւրէսի թալէպ օլուն-
մուչ , վէ վէրիւմիւրիւր թագտիրտէ բաթրիք-
խաւէտէքի հասըրաթըն քեամիւրէն գալթ ի-
տիւմէկի պիզ խապէր վէրիւմիւր , վէ էօյլէ-
ճէտէ օլունմուչ իտի :

Արթըք օլ մանէվի սուրէթտէ վէ տօլա-
եըտան սօզըրուտան զուրուչ կէլմիւր օլան
նիշէ աւարը աւալթէթին իշարընա հաճաթ
կէօրմէյիւր , շիւնքի բէք ուզուն օլուր :

Պիզ իշլէրին պու կիտիւրիւնէ պազարագ ,
վէ տալաեը ալէմ մուլմաճէնէսին չըգարմագ
իսթէլէրէք , քեամիւրէն մէսուլիւրէթի բաթ-
րիքիւնէ իւզէրիւնէ պրագըր , վէ իսթիֆա-
մըրը վէրմիւրիւր տիր :

Վագա բաթրիքիւնէ իսթիֆաթըր գա-
պուլ իթմէք իսթէմէտի , լաքին պունուչ
պէրապէր հազգանիւրէթի տախի թանըմագ-
ըրա մէլան կէօսթէրմէտի , վէ «անկախ տը-
նօրէնիւրի» էլիմիգտէն ալարագ , պիզի տախի
տիկէր հոգաբարձուր կիպի քէնտի էմրի
թանթընա ալմագըրա նիշէ եօլար տիւշիւ-
տիւ , վէ ազըրպէթքեար իքիւնի վէ իւշիւ-
նիւ իսթիֆայէ մէճպուր օլունմուչ , վէ բաթ-
րիքիւնէտէ պիր ճիւնթիւ իսթէյէրէք , վէ
տիկէր ճիւնթիւ իսթէյէրէք միւրատընա
իւրմիւր օլուն . շիւնքի պիրիւնի անկալի վէ
պատախանատու տնօրէնիւր ուսուլի լաղվ
օլուն . իքիւնի մէքթէպ աշըրմագ օլուն
վէ իւշիւնիւ բաթրիքիւնէ կէլէն հասըրաթ-
տան էվէլա քէնտուչ լաղըմ օլանը ալըպ-
վէ արթանըն եինէ էվէլէթի կիպի , կիւեա
սատագա վէրիւր կիպի Փրկիւնէ վիրմէքիւրէ
կի ուսուլիւնէ եազըն կիթմէյէ պաշլատը ,
էյ հալի , սօրարըք սիզէ , զըրգ սէքիւր
մանէլէրտէ գանձանալար կէզտիրիւրէք , վէ
պէշէր օնար փարա տիւնիւրէք թօրանան
պիշարէկեան հազգընտան , վէ էթ վէ էթ-
մէք պահասընտան , կիւեա Լօնտա պանգա-
սը պիզիւ իշին իշլէօր կիպի այտա պին զու-
րուչ թէգալաւ մասնը վիրմէք հաճը մը տըր ,
պօրճ մու տուր . վէ պիշարէկեանը օտուն-
սուզ քէօմիւրաթը պրագըրտա , այտա
250 զուրուչ Պէպէք քահանասըն , վէ
այտա 4000 զուրուչտան զիւեաթ տախի , մէճ-
լի ազալարը էֆէնտիւրին իսթըր իշին աթ
վէ արապա փարասը վիրմէք Ալալտան իւ-
վա՞ մը տըր , ինսաֆ մը տըր . վէ հասը ,
Սալթանաթը սէնիւրէտէն 400 նէֆէր պիշա-
րէկեան իշին սէնէվի 450 պին զուրուչուզ
էթ վէ էթմէք ինսան պուրուլմագտա իքէն ,
պիշարէկեան հազգընտան սէնէվի բաթրիք-
խաւէյէ 400-450 պին զուրուչ թէքը իթմէք ,
վէ արաեըպ իսթէմէմէք , վէ տալա իյլմէմէք
գալմիր ուզիմէթէ եազըրը պիշէյ մի տիր ,
իշլէ պու տուր էսաթը մատտէ , իշլէ սիզ-
սինիւր հաթիւ , իշլէ պէնտէնիւրիւր պիշարէ-
կեան թարաֆընտան տալմաճը , վէ իշլէ
բաթրիքիւնէ տիր պունլարը ճայիւր կէօրիւպ
պիւրա մէրհամէթ զոսպը իրթիքեապ իտիւն :

Տիգգաթ իտիւնիւր Հայալ , պու գատար
թագաթիւրաթը եիւզիւնէ վուրմագտէ , վէ
բաթրիքիւնէտէ նիշէ իւմիւր շէլէր նէշր իթ-
տիրմէքտէ իքէն , շու ֆուգարա հազգընըն
հիշ պիր տէֆա զիքիւնի կէլմէքտէ միտիր . հա-
չա , սէպէպ , շիւնքի օ թէլէ վուրմագ իշլէնէ
էվէլմէք . . . պիրտէ գալգարտա պիշարէկեա-
նը աճըմագտաեը , միլլէթի սէվմէքտէյիւր ,
վէ միլլէթին խայր ու մէնֆաթընա չալը-
մագտաեը տէյի իւն իտի :

Հէմ իշլէտիւր Հայալ , պու քէլիւրէթ-
լէր , Սէրվիլէն էֆէնտի կիպի պիր գաթըն
աւետապետիւրիւրտէ ինրայէ կէլմէքտէ տիր-
լէր , էօյլէ պիր գաթ քի , մէսարիֆաթըր զըս-
սալթմագ իշին , պիզգաթ քէնտիւրին իլթիմա
քեաղըրաթըրա Փրկիւնէ գապուլ օլունմուչ
օլան եիւզէրէն պիշարէկեանըն տիշարը ա-
թըրմասըն էմր իյլէտիկի հալտէ , պէրիտէ
իսէ թէգաթիւ մասնը վէրիւմիւրիւր ճայիւր
կէօրմէքտէ տիր . էօյլէ պիր գաթ քի , եէտի
այ տնօրէնիւրիւր միւրտէթիւրտէ Փրկիւնէ պէշ
զուրուչ իւնէն վէրմէմիւր իքէն , խառն ժողօ-
վա աւետապետ օլուր օլմագ , նասըր քի ի-
ֆատէ իյլէտիք , պիշարէկեան փարասընտան
այտա պին զուրուչ աթ վէ արապա փարասը
վէրիւմիւր գալմիր ու զիմէթիւնէ թօրունմա-
մը տըր . աճէպա խառն ժողովուն պէլլէրի
վէ էֆէնտիւրի , քէնտիւրին Գումգաթուեա
գատար եօրուլմաեըպտա , Բաթրիք էֆէնտի
հազրէթէրին Վալաթաեա գատար կէթրիթ-
մէք խաթըր իշին , այտա պին զուրուչ Փր-
կիւ փարասընտան ալմագտան իսէ , պիզգաթ
քէնտիւրիւր իշլէրինտէ թօրաեըպտա վէրաւ-
լէր իտի , տահա զիւեաթէ ինսաֆա մուլա-
ֆըք օլմագ մի իտի :

Հայրէք քի , միլլէթ չիմտիւրէ գատար ,
պազըրա հազգընտա ալտանտըր կիպի ,
Սէրվիլէն էֆէնտի հազգընտա տախի ալ-
տանմը տըր . շիւնքի աշլէքեար կէօրիւմէք-
տէ տիր քի , էֆէքեարը ալմէ նէրէտէ իսէ
քէնտիսի օրատա տիշլ տիր , վէ պիզգէ ար-
թըք եէնի թագըմ իշին օնունտա վագթի
կէլմիւր տիր :

Վէ հայրէք քի , Բարունակ պէյ իսմիլլէ
եազըն վագթըրաթտա պիր իւնէն կէօրմէ-
տիկիւր հալտէ , Ալիքսան էֆէնտիւր վէրի-
լէնէք օլան պին զուրուչ թէգաթիւրա փա-
րասընը վէրիւմիւր զայրէթիւրի հէքսինտէն
զիւեաթէ չէքիւ , վէ եիւզէրէն նէֆէր պի-
շարէկեանըն սօզագլարա տիւշմէսին պիր
պիւլալը խըտմէթ իթմիւր տիր :

Պու ճիւմա իրթէսի կիւնիւր չըգարընա
Մաթիտէ , խառն ժողովա պիր իւնէն տէֆ-
ֆէրի աշըրաթագ 4 պին զուրուչ թօրանտը-
րը մա մէմունիւրէ կէօրիւմիւր իսէտէ ,
քէնտիւրիւր իշլէն աթ վէ արապա փարասը-
նա տախի էլ վիրմէյէճէկի աշլէքեար տըր :

ԿԻՒԼԵՃԵՔ ՊԻՐ ԻՆԹԻԳՈՍ

Ճիւմա կիւնիւր բաթրիքիւնէն պիր ա-
ճայիւր հարէթէթին տահա իշլէթիւր , էկէր
սահիւ իսէ , ազ տիգգաթա չաեան շէլ տէ-
յիւր տիր . ուսթա խըրաթ մալ սահիւրիւր աւ-
թըրը տէրլէր տարպը մէսէլ տիր , կէօրիւնիւր
քի բաթրիքիւնէ Փրկիւ քէլիւնէթ ինտէնտօ-

անը թէպէտ զիմէթի իտէմէյէճէկինէ արթըզ րանա իսքեաթ օլտուղունան, գա- նը գան իլէ երգամանա գալգըլմագտա տըր. հալ պու քի պիգիմ իշինտէ պուստան պիւլիւք պիր իֆթիխար օլամագ, թամ պի- գիմտէ արատըղըմըզ իշթէ պու տուր. իշթէ չիմտի էհալի էօյրէնմէլի տիր տօսթու իլէ տիւլմէնի, իշթէ չիմտի ֆարգ իթմէլի տիր ֆուգարաեա խըտմէթ իտէն իլէ ֆուգարա- եա զատըրըզ իտէնի:

Նէ՛ գատար աճայիպ պիր տիւնեա, վէ նէ՛ գատար աճրնաճագ պիր միլլէթ, փանոս- եան չըգար եէտի ալ էզճան ուտիլ կիճէ կիւն- տիւզ չալըլըր, պիլլէթէ լիւրալար թօբլար, իշինի կիւնիւնիւ թէրք իլէ էն ազը իւշ տէօթի եիւզ լիւրա ֆէտաքեարըզ իտէր, վէ տէօթի պէշ եիւզ պիշարէկեանը էվլատը վէ գարտաշ ու բէտէր ու վալիտէսի կիպի գանը- ըրը, վէ պիր գաշ եիւզ խասթանըն էմրի թէտալիտէն ուղարաշըր, վէ ազըպէթքեար, բաթրիքխանէնին եուլթմագտա օլտուղու էն ազը սէնէվի պին լիւրաեը գուրթարմանա, վէ պիշարէկեան սանտըղընա գազանտըրմանա չըգըլըր, պաղըլըր, չաղըլըր, վէ էհալի- յի հաքիմիլէ չաղըլըր, պիրտէ պուստըրն քեաֆֆէսինէ ՄԻԻԲԵԱԾԱԹ օլարագ, եիւզ- լէրճէ պիշարէկեանը գարտա պօրատա քէօ- բէք եալիուսու կիպի սօգազարա աթտըրան բաթրիքխանէ, վէ պու ինսանիլէթին խա- րիճինտէ հարէքէթի անճագ օլ սօգազարա աթտըրտըղը պիշարէկեանըն 100 պին զու- րուշ հագըր սարիհին գապթ իթսին իշին իր- թիքեալ իտէն բաթրիքխանէ, վէ փանոսեա- նըն չէքտիկի զահմէթլէրին պինտէ պիրիսի- նի չէքսէիշ, վէ իթտիկի ֆէտաքեարըզ- լարըն եիւզտէ պիրիսինի իթմէլի օլան բաթ- րիքխանէ, առէթա էհալիլի հայվան մագա- մընտա թուլթարագ, եանի էհալիլին սէվտի- կիլնէ, զարապ ու հասէտինտէն նաշի պիրտէ հագարէթ իթմէլ իթմէլէրէք, գալգար քի՛մ պիրիլ նէ տէյէրէք, Պապը-ալիլէ ալէյիլիտէ թագրիլ իթմէլ չըգըլըր . . .

Նէ՛ հասըլ օլաճագ տըր մէզքիւր թագ- րիտէն, փանոսեան տալանը զայպ իտէճէ՛ք մի տիր. հա՛շա, զիրա, բաթրիքխանէնին թագսիրաթլարը կիւնէշ կիպի մէյտանտէ օլ- տուղունտան, փանոսեան տալանը գազա- նարագ պիր գաթ տահա քէսպի չէրէֆ վէ իֆթիխար իտէճէք տիր:

Փանոսեան էօյլէ կիւրիւլտիլէրէ բապուճ պըրագանլարտան տէյիլ տիր. . . փանոսեան տէյիլ պիր, իլլա 25 տահա բաթրիքխանէ օլսա, հէմ ուղարաշըր վէ հէմտէ իւսթէ չը- գար. չիւնքի աննը աշըգ տըր գօրգմագ, բաթրիքխանէ գապահաթըլ տըր գօրգմալը տըր, նաֆիլէ եօրուլուր, ֆուգարանըն հագըրըն արթըզ ճէպիլ եէյէ՛մէյէճէք տիր, պիր քէրէն օլ էարար բէրտէսի երթըլտը, թօրպատաքի եիւզ մէյտանա չըգտը, նէզա- քէթ վէ խաթըր կէսիւլ թէլի գըրըլտը:

Պու ֆրիլիշ մէսէլէսի պիւլիւտիւքէ պի- գիմ չէրէֆիմիգի, վէ բաթրիքխանէնին տա- խի առէմի չէրէֆիլի մուճիպ օլաճագ տըր, վէ նասըլ քի իսպաթըտա հէր կիւն կէօրիւլ- մէքտէ տիր. պու ալէմտէ պիր գուվլէթէ տանանարագ չալըմ սաթմագ մարիֆէթ օլ-

մանըպ, իլլա ումումա խըտմէթ իտիպ, վէ ումումուն մուհապէթինէ լաեըզ օլմագ, վէ տէյիլ պէտ տուսընը, իլլա տուսընը ալ- մա՛գ տըր մարիֆէթ:

Բաթրիքխանէ մէճիլտինտէ պուստան գաթլար փարա վէ բէսմի նուֆուս ճիհէթիլէ նէ գատար պիւլիւք օլուրար իսէ օլտուլար, վէ նէ գատար սահիպ նըլան վէ բիւթպէ պուլուլունուրար իսէ պուլուլունուլար, մատամ քի պիգիմ գատար միլլէթէ խըտմէթ իտիպ վէ միլլէթին հիւսնիւ թէվէճըրն վէ էմնի- յէթինի գազանամալըլար տըր, հիշ պիր վա- գըթտա նէգտի էհալիտէ պիգտէն պիւլիւք օլամանաճագլար տըր. վէ պինանէն ալէյի, կէրշի հիշ պիր վագըթտա զարագ ու հա- սէտլէրինի եէնէմէյէճէքլէր տիր, լաքին հիշ պիր վագըթտա պիգի գօրգուտուպ միւ- լէթէ խըտմէթ իթմէլիքտէն, վէ քէնտի թագսիրաթլարըն ալէմէ ֆաշ իլլէմէլիք- տէն մէն իտէ՛մէյէճէքլէր տիր. մուհաքէմէ օլուր եինէ եագարըզ, հագըլը չըգար եինէ եագարըզ. իճապը հալ վէ իսթէյէրէք իլամը կիլէր եինէ եագարըզ. իսթանպօլտա տու- րուր եագարըզ, Աթինանա կիտէր եագարըզ, Բէշթանա, Վիէնանա կիտէր եագարըզ, Մար- սիլեանա, Փարիսէ կիտէր եագարըզ, վէ ա- գըպէթքեար լօնտրանա, վէ Մանչէսթէրէ կիտէր եագարըզ եագարըզ, վէ միլլէթի թէն- վիր իտէրի՛ք . . .

Աֆվ տիլէրիլ բաթրիքխանէ մէճիլտի է- ֆէնտիլէրինտէն. միլլէթէ խըտմէթ իթմէլ քիհէթիլլէ քէնտիլէրտէն չօդ վէ բէք չօդ պիւլիւք օլտուղունուլ իշին կիւնէ՛նմէսին- լէր. մագսէտիմիլ քէնտիլէրի քիւլիւլտիւպ, վէ քիպի իլէ քէնտիլէրի էօյլէք տէյիլ տիր. հա՛շա՛. միւրատըրըլ անճագ էհալիլին էֆ- քեար ու տուղուսունու քէնտիլէրէ անլաթ- տըրմագ տըր. չէօյլէ քի, էկէրշի նիլէթլէ- րի միլլէթէ խըտմէթ իթմէլ իսէ, պու թութ- տուղուրը թարիլտէն քեամիլէն սարֆը նա- զար իլէ, հէր քէսէ քէնտիլէրինի սէվտիլմէյէ, վէ էֆքեարըլ ալմէյէ խըտմէթ իթմէլ քիլէ չա- լըլմալը տըրլար. եօզ, էկէրշի նիլէթլէրի պիլէ մալիւմ օլմանան պիր չէյ, վէ եալիւտ գուրու պիր թալի ու տարաթ սաթմագ ի- սէ, արթըզ պու պօրուսունու պիգիմ խալըլմըզ իշինտէ էթմէզ օլտուղուն պիլմէլի տիրէր, վէ պօշա եօրուլմագտան վագ կէշմէլի տիրէր: Պիգիմ պու սէօյլէ տիլիլիլիլին ինքեար գա- պուլ իթմէլ տէրէճէտէ պիր սահիլիլի օլտու- ղունա իսպաթ իշին, եալընըզ պիր թէճրիւ- պէ թէ քիլիլ իտէրիլ. չէօյլէ քի, էհալիլնէ հէր նէ իշին օլուր իսէ օլտուն, պիր մատտէ հագ- ղընտա, մէճիլտ սրֆաթըլա, սրբաղան հայր իլէ Արվիլէն էֆէնտի վէ եալիւտ սալիլ պիր էֆէնտի իլէ անիլլէրի էհալի թարաֆընտան գուրա իսթէյէլիմ, էկէր անիլլէրի քէնտի- լէրտէն օն գաթ զիեառէ գուրա գազանագ իսէմ, քեաֆֆէյի սէօյլէտիլէրիմի կէրի՛ ա- լըրըմ:

— Սօնրատան իշիթտիկիմիլէ կէօրէ, ֆիլվագը բաթրիքխանէ մէճիլտինտէ Ման- ղունէնին վէ Ժամանակըն «գաթաթըլմասը» նիլէթիլլէ Պապը-ալիլէ թագրիլ իտիլմէսինի իտտաա իտէն օլմուշ իսէտէ, օնտան չօ՛գ ազըլըլ էֆէնտիլէր, էօյլէ չօնուգճա թագ-

րիլ օլունամանաճըրն, վէ պիր զագէթա- նըն գաթաթըլըպ գաթաթըլմամասը բաթ- րիքխանէ թագրիլի իլէ օլամանըպ, իլլա մուհաքէմէ լագըմ կէլէճէյին, վէլիսալը, բաթրիք թագրիլիլլէ առամ ալըլմանըն վագ- թի կէլմիշ օլտուղունու տէրխաթըր իթ- տիրտիլէրինտէն, վագ կէլիլմիշ իսէտէ, պիր մահէլլէ լիսանէն պագը թէյէքքիլէր օլուն- տուղու աալի թահգըզ իտիլմիշ տիր:

Ղագէթալար գաթաթըլմասըն արգու վէ իտտաա իտէնլէր քիմէլը իսէ, օնլարա խա- պէր վէրիլիլ քի, էօյլէ պիր մէճիլտէն կի- տիպ օթուրմագտան էվլէլ, զագէթա վէ զա- գէթաճըլըզ նէ՛ տիմէք տիր, վէ տէվլէթին ուսուլ ու նիգամլարը իլէ քէնտի ազլ ու տիրայէթի արասընտա նէ՛ գատար ֆարգ վար տըր, էօյրէնմէլի, վէ հիշ տէյիլ իսէ կէ- լիպ պիլտէն պիր գաշ սէնէ տէրս լումալը տըրլար . . .

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԻԸ ԹԵՂԷԿՐԱՑԻՑԷ
(Աթու- Հուլ- Դարեֆըրու)

Փարիս 7 մարտ ախշամ.
Ուլա՛ Պուղտան պէյլիկինին քեամի- լէն իսթիլպիլիլէթինի նէյր ու իլան իթ- մէք խուսուսունա տայիլ իճապ իտէն հագըլըզ արը կէօրմէք վէ Բուսիա հիւ- քիւմէթի իլէ գարալալմագ իւլըն բրէնա Շարլը թարաֆընտան Սէլ-Բէթըրսպուր- կա մէմուրու մալիսուս իրսալ օլունմուշ օլտուղու թէվաթուրունու էթանտաք զագէթալը եալիւտ չըգալմըլ տըր:
Բէյիս ճոհնարն, մարտ 13 տէ Ոլէնա թօ մէճիլտի մա՛շ քէմէսի հուզուրունա մուհաքէմէ ետ տալէթ օլունմուշ տուր:

Ի Լ Ա Ն
Աթընճը տարիլէ պէլտիլէնին մալիւ- մաթը օլմագսըղըն, Պէյ օղու վէ Ղալաթա սօգաթլէրինէ պսզը քիմէսնէլէր ճանիպլին- տէն իլաննամէլէր եալիլըլտըրմագտա, վէ պու միսիլու իլանաթըն տարիլէնին իսպէր- վէ րիգասը օլմագսըղըն, էսվագէ թալիլի մուղաեըրը նիգամ օլարագ պուսուն մէնինէ լուղուլը գալի կէօրիւնմէքտէ իտուկինտէն, պատլըլն պու միսիլու իլանաթըն տարիլէի ստիսիս սըր քիթապէթլինէ կէօսթըրիլիպ րուլսաթ թանսիլ օլունմագտա նէյր ի- տիլմէմէսի, վէ խիւաթը թէնպիս վէ նըգամ օլարագ իլաննամ, եալըլտըրանլէրին թէ- տիպ իտիլմիսի մէճիլտէն գարալալտըրըլմըլ օլմալլէ, քէյիլիլէթ ճիւլմէնին մալիւլու օլ- մագ իշին իլան օլունտու:
24 չուպաթ 1285
Բէյիս տարիլէ Երըքեաթիպի տարիլէի
սատիսէ մէքքիլէ
ԱԼԻ 8. 9. ԿՈՍՏԱՆԴ

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿՈՐԱԳԵՑ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԵՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՑԸ ԶԱՊԵԱՆԵՍԻՆՔԻ
ԳԵՐ-ՕԼԻՄՊ ԵՈՒՐԻ ԵՈՒՐԱ, ԵՕՊՈՐՏԱՑ ԳԵՐՈՒՐԱ
ԳԵՐԵՑԻԼԵՐ ԳԵՐԵՐԵՐԱՆ ԶԱՊԵՐՈ 1871